

ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

ÇOCUKLARIN ANLAYACAĞI DILDEN

„Haklar“ her çocuğun olması yada yararlanması gereken şeylerdir. Bütün çocuklar aynı haklara sahiptirler. O haklar Birleşmiş milletler Çocuk hakları sözleşmesinde yazılıdır. Bu haklar birbiriyle bağlıdır ve hepsi aynı öneme sahiptir. Her zaman çocuk hakları için konuştuğumuzda onlar için o anda en iyisi neyse onu düşünmeli, onları nasıl korunması gerektiğini de düşünmemiz lazim.

Ve Siz çocuklar büyüdükçe daha büyük sorumluluk sahibi oluyorsunuz ve kendiz seçim imkanına sahip oluyorsunuz. Senin devletin Çocuk hakları sozlesmesini 26.01.1990 yılında (Yugoslavya döneminde) ve 02.12.1993 yılında (bağımsız devlet olduğunda) onylamıştır. Onun için senin devletin bu sözleşmeden doğan hakları her çocuğa sağlaması gerekir.

Madde 1 – O haklara sahip olan kim?

On sekiz yaşına kadar herkes çocuktur ve o haklara sahiptir.

Madde 2 – Ayrımcılık yapılmama hakkı

Bu sözleşmedeki haklar bütün çocuklar içindir; Doğdukları yer, konuştukları dil, hangi dine sahip oldukları de fark etmez. İnançlarının, görüşlerinin farklı olması yüzünden çocuklara ayrımcılık yapılmaz, kız çocuk yada erkek çocuk fark etmez. Bu haklara sahip olmak için çocuk olmak yeterlidir.

Madde 3 – Her şey senin yararına olmalı

Büyükler, çocuklarla ilgili bütün yasalarda, bütün girişimlerde önce çocukların yararlarını düşünürler.

Madde 4 – Haklarını elde etme hakkı

Haklarımızın uygulanması için gereken her türlü çaba gösterilir. Haklarımızdan yararlanmam bütün devletlerin güvencesi altındadır.

Madde 5 – Ailenden tafsiyeler edinme hakkı

Bizi büyüten, yol gösteren büyüklere bizi daha iyi yetiştirsinler diye yardım edilir.

Madde 6 – Yaşama, hayatta kalma ve gelişme hakkı

Çocukların yaşamını korumak herkesin ilk görevidir. Yaşamak her çocuğun en temel hakkıdır.

Madde 7 – İsim ve vatandaşlık hakkı

Her çocuğa doğduğunda bir isim konur. Devlet bu ismi kaydeder. Çocuğa kimlik verir. Artık çocuk o devletin vatandaşı olur.

Madde 8 – Kimlik hakkı

Konan ismim, kazandığım vatandaşlık hakkım ve aile bağlarım korunur. Bunları değiştirmek için baskı uygulanmaz. Doğum kağıdı hakkına sahipsin, daha sonra ise de kimlik belgesine.

Madde 9 – Seninle ilgilecek bir alien olma hakkı

Çocuđu ailesinden kimse koparıp alamaz. Ama bazen de anne baba çocuğa bakamaz durumda olabilir. Çocuk bu durumdan zarar görebilir. Çocuk zarar görmesin diye çocuğa başka bir bakım sağlanır. Bu bakım sırasında çocuk anne babasıyla düzenli görüşebilir.

Madde 10 – Yine ailenle beraber olma hakkı

Ayrı ülkelerde yaşayan anne baba ve çocukların birlikte yaşamaları için her türlü kolaylık gösterilir.

Madde 11 – Adam kaçıırma eylemlerinden korunma hakkı

Çocuklar anne babalarının birlikte izni ve haberi olmadan başka ülkelere götürülmezler, oralarda bırakılmazlar.

Madde 12 – İfade özgürlüğü hakkı

Beni ilgilendiren konularda benim de görüşlerim alınır. Büyükler beni dinlerler. Düşüncemi öğrenmeye özen gösterirler.

Madde 13 – Her türlü şekilde kendini ifade etme hakkı

İsteklerimi ve düşüncelerimi seçtiğim bir yolla açıklayabilirim, resmini çizebilirim ya da yazabilirim. Ama bazı konularda başka kişiler ve toplum zarar göreceksa o konudaki kurallara da uymam gerekir.

Madde 14 – Kendi dinini seçme hakkı

Biz çocukların düşüncelerini geliştirmeleri ve istedikleri dini seçmeleri hakkına saygı gösterilir. Bu konuda bizi yetiştirmekle yükümlü olan büyüklerimizin de bize yol gösterme hakları ve görevleri vardır.

Madde 15 – Toplanma hakkı

Arkadaşlarımla barış içinde toplanabilirim. Gruplar kurabilirim, düşüncelerimi dile getirebilirim ta ki başkalarına zararı dokunmassa.

Madde 16 – Gizlilik hakkı

Çocuklar onurlu ve saygın birer insandır. Hiç kimse onların onurlarını kıramaz, onları küçük düşüremez, yaşadığı konut ve kurumdaki özel yaşantısına karışamaz.

Madde 17 – Anladığın dilde bilgi edinme hakkı

Kitle iletişim araçları önemlidir, her türlü iletişim aracını yani televizyon, kitaplar, radyo, gazete ve bilgisayar kullanarak kendim için bilgi alabilirim.

Madde 18 – Ebeveynlerin seninle ilgilenme hakkı

Yetiştirilmemizden en başta anne babamız ya da onların görevini üstlenmiş büyüklerimiz sorumludur. Onların bu görevlerini en iyi biçimde yapabilmeleri için her türlü kolaylık sağlanır, gerekiyorsa yardım edilir.

Madde 19 – Şiddetten korunma hakkı

Yetişmemizden sorumlu olanlar bu haklarını çocuklara zarar verecek şekilde kullanmazlar. Çocukların bu tür zararlara uğramaması için her türlü önlemi almak devletin görevidir..

Madde 20 – Aile ortamında bulunma hakkı

Çocuklar ailelerinden yoksun kalabilirler. Bazı aile ortamları ise çocuklar için yararlı olmayabilir. İşte o zaman çocukların devletten özel koruma ve yardım alma

hakları vardır. Devlet bu görevini çocuk için uygun aile bularak ya da onlara bakacak kuruluşlara yerleştirerek yapar ve de onların dinine, kültürüne ve diline saygı duyarlar.

Madde 21 – Evlat edinmişsen seninle ilgilenme hakkı

Anne babasıyla olamayacak çocukların aile yoksunluğu çekmemesi için onlara iyi aileler bulunur. Bunun için çocuğa en iyi olanı yapılması için çok dikkatli bir araştırma yapılır.

Madde 22 – Mülteci isen özel korunma hakkı

Çocuklar başka ülkeye gitmek zorunda kalırlarsa o ülke de çocukları korur, yani bu sözleşmeden doğan haklara aynen sahiptirin.

Madde 23 – Özürlülükten dolayı ek korunma hakkı

Özürlü çocuklar özel olarak korunurlar. Kendilerine yeten saygın birer insan olmaları sağlanır. Devlet onların bakımları, eğitimleri ve iş sahibi olmaları için gerekli kurumları oluşturur.

Madde 24 – Sağlık koruma hakkı

Sağlığım ve hastalıklardan korunmam, devletin ve toplumun güvencesi altındadır. Bunun için beslenmeme, aşılarımın yapılmasına, çevrenin temizliğine dikkat edilir. Hastalanırsam tedavi edirim.

Madde 25 – Yerleşim yerinin yaşam şartlarının denetleme hakkı

Kreşler, çocuk yuvaları, yurtlar, okullar, çocuk hastaneleri çocukların haklarına uygun olarak, çocuklara daha iyi bakmak için yeniden düzenlenirler.

Madde 26 – Sosyal haklardan yararlanma hakkı

Bütün çocukların sağlıkları, eğitim hakları, beslenme ve bakımları yani sosyal hakları güvence altına alınır.

Madde 27 – Yaşam standartları hakkı

Bana bakmakla yükümlü olanlara bana daha iyi bir yaşam sağlamaları için gerekirse giyim, barınma ve beslenme konularında yardım edilir, destek olunur.

Madde 28 – Eğitim hakkı

Eğitimimi eksiksiz yapabilmem için desteklenir ve korunurum. İlköğretim herkes için parasızdır, kız olsun erkek olsun her çocuk için zorunludur.

Madde 29 – Özelliklerimi geliştirmede eğitim hakkı

Devlet, benim tüm insanlar arasında dostluk ruhuyla, özgür bir toplumda, sorumluluk üstlenecek şekilde yaşamamı sağlar.

Madde 30 – Kùltürünü, diğer kùltürlerden koruma hakkı

Ana dilini öğrenme hakına ve dili konuşma hakkına sahipsin. Yaşadığın devlette örf ve adetlerini, kùltürünü yaşama hakkına sahipsin. Azınlık grubun çocuklarına da herhangi bir ayırım yapılmaz, devlet azınlık gruplardan gelen çocukların haklarını da korur.

Madde 31 – Oyun ve tatil hakkı

Boş zamanlarımı değerlendirmem, oynamam, eğlenmem için çocuk bahçeleri, çocuk kulüpleri, kitaplıklar, spor okulları açılır. Her çocuk böyle faaliyetlere özendirilir. Bunlardan yararlanmak hepimizin hakkıdır.

Madde 32 – Okula gitmeye engel ve tehlikeli işlerde çalışmama hakkı

Ben çocuğum. Büyüklar gibi bir işte çalışmam. Ben okula gider ve oynarım. Eğer çalışmak zorunda kalırsam yapacağım iş eğitime engel olmamalı, sağlığımı bozmamalı, bende zararlı alışkanlıklar yaratmamalıdır.

Madde 33 – Uyuşturucu maddelerden korunma hakkı

Çocuklar zararlı uyusturucu maddelere karşı korunurlar. Bunları üretenler ve çocuklara verenlere cezalandırılırlar.

Madde 34 – Cinsel istismardan korunma hakkı

Bedenim bana aittir. Beni bedensel ve ruhsal yönden örseleyecek hiçbir yaklaşıma izin verilmez.

Madde 35 – Kaçırılmama ve satılmama hakkı

Çocukları kaçırıp kötü kişilere satan, onları uygunsuz şekilde çalıştırmak isteyenlerle tüm devletler mücadele ederler. Çocukları korurlar.

Madde 36 – Senin gelişmeni engelleyecek aktivitelerden korunma hakkı

Büyükler kendi çıkarları için çocukları kullanamazlar.

Madde 37 –İnsanlık dışı davranışlardan ve aşağılanmaktan korunma hakkı

Hiçbir çocuk insanlık dışı yöntemlerle ya da aşağılanarak cezalandırılmaz. Çocuklar suç işlemişse uygulanacak cezalar yaşına uygun gelişmelerini engellemeyecek şekilde ve eğitsel olmalıdır.

Madde 38 – Savaş esnasında korunma hakkı

İnsanların birbirlerini öldürmesi kötüdür. Savaş insanların birbirlerini öldürmesidir.

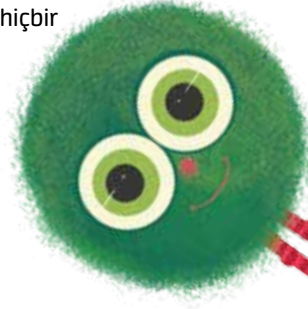
Çocuklar savaştan korunmalıdır. On beş yaşından küçük hiçbir çocuk askere alınmaz.

Madde 39 – Seninle kötü davranıldığında yardım edilme hakkı

Eğer çocuklar çeşitli nedenlerle zarar görmüşlerse bedensel ve ruhsal sağlıklarına yeniden kavuşmaları için tüm önlemler alınır. Yeniden topluma kazandırılırlar.

Madde 40 – Kanuna karşı gelindiğinde hukuki yardım hakkı

Çocuklar suçun ne olduğunu bilmezler. Bilerek ve isteyerek kimseye zarar vermezler. Suç işleyen çocukların yeniden topluma kazandırılması için özel yasalar çıkarılır, özel kuruluşlar oluşturulur.

Madde 41 – Haklarının en iyi şekilde korunması hakkı

Eğer bir ülkenin yasaları bu çocuk hakları sözleşmesine uygunsa değiştirilmez. Değilse değiştirilir.

Madde 42 – Haklarını öğrenme hakkı

Çocukların haklarına ilişkin tüm bu ilkeleri hem çocuklar hem de büyükler öğrenmeli ve öğretmelidir.

43 ila 54 – arasındaki maddeler hükümetlere ve uluslararası kuruluşlara, UNICEF gibi, senin ve diğer çocukların yukarıdaki çocuk haklarının korunmasında nasıl çalışmaları gerektiğini açıklamaktadır.

www.detskiprava.mk

Република Македонија
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ
Republika e Magedonisë
AVOKATI I POPULLIT
OMBUDSMAN
Republic of Macedonia

design: www.koma.mk